

A Miniszteri Bizottságnak a tagállamokhoz intézett, CM/Rec(2018)7. számú ajánlása a gyermek jogainak a digitális környezetben való tiszteletben tartásáról, védelméről és érvényesítéséről szóló iránymutatásokról

(Elfogadta a Miniszteri Bizottság 2018. július 4-én, a miniszterhelyettesek 1321. ülésén)

Preambulum

A Miniszteri Bizottság az Európa Tanács Alapokmánya 15. cikkének b) pontjában foglaltak szerint,

Figyelembe véve, hogy az Európa Tanács célja a tagjai közötti nagyobb egyetértés megvalósítása annak érdekében, hogy a közös örökséget képező eszméket és elveket megvédjék és népszerűsítsék, többek között közös stratégiák és szabályok előmozdítása útján;

Megerősítve a tagállamok annak biztosítására irányuló kötelezettségvállalását, hogy minden gyermek élhessen a Gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezményben, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményben (ETS, 5. sz.) és ezek jegyzőkönyveiben foglalt emberi jogok mindegyikével, valamint hogy ezeket a jogokat teljeskörűen tiszteletben tartsák, megvédjék és érvényesítsék a további műszaki fejlődés során;

Tekintettel az egyéb fontos nemzetközi és európai egyezményekben, például a módosított Európai Szociális Chartában (ETS, 163. sz.), az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során tárgyú Egyezményben (ETS, 108. sz.), a számítástechnikai bűnözésről szóló Egyezményben (ETS, 185. sz.) és az informatikai rendszereken keresztül elkövetett rasszista és idegengyűlölő cselekmények bűncselekménnyé nyilvánításáról szóló Kiegészítő Jegyzőkönyvében (ETS, 189. sz.), az Európa Tanácsnak az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló Egyezményében (CETS, 197. sz.), az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezményében (CETS, 201. sz.), a nőekkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló Egyezményben (CETS, 210. sz.) foglalt kötelezettségekre és kötelezettségvállalásokra, továbbá figyelembe véve az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának és Parlamenti Közgyűlésének e területen hozott ajánlásait, állásfoglalásait és nyilatkozatait;

Felismerve, hogy a digitális környezet bonyolult, gyorsan változik, és sokféleképpen formálja át a gyermekek életét, továbbá lehetőségeket és kockázatokat teremt jólétükkel és az emberi jogok általuk történő érvényesítésével kapcsolatosan;

Tudatában annak, hogy az információs és kommunikációs technológiák (IKT) fontos eszközei a gyermekek életének az oktatás, a szocializáció, a véleménynyilvánítás és az integráció szempontjából, ugyanakkor viszont használatuk kockázatokat eredményezhet, többek között erőszakot, kizsákmányolást és visszaélést;

Szem előtt tartva az Európa Tanács gyermekjogi stratégiáját (2016–2021), amely a gyermek digitális környezetben meglévő jogait kiemelt területeinek egyikeként határozta meg, továbbá az Európa Tanács internetirányítási stratégiáját (2016–2019), amely szerint az internetnek mindenki számára – a gyermekeket is ideértve – védett, biztonságos, nyílt és támogató környezetnek kellene lennie, megkülönböztetéstől mentesen;

Felismerve, hogy a gyermekek jogosultak támogatást és iránymutatást kapni a digitális környezet általuk történő felfedezése és használata során, amelynek során tiszteletben tartják a gyermekek és mások jogait és méltóságát;

Azzal az eltökélt szándékkal, hogy eredményesen hozzájárul olyan következetes stratégiák gyermekek részvételével történő megtervezéséhez, amelyek figyelembe veszik a digitális környezetben rejlő lehetőségek és kockázatok egymástól való kölcsönös függését, továbbá azt, hogy biztosítani kell a megfelelő intézkedések meghozatalát, hogy a gyermek jogait tiszteletben lehessen tartani, meg lehessen védeni és érvényesíteni lehessen;

Hangsúlyozva, hogy elsősorban az államok feladata a gyermek jogainak tiszteletben tartása, védelme és érvényesítése, továbbá ismét megerősítve a szülők vagy gondviselők azzal kapcsolatos jogait, szerepét és feladatát, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekének és fejlődő képességeinek megfelelő módon kellő irányítást és iránymutatást nyújtsanak a gyermek számára ahhoz, hogy gyakorolhassa jogait;

Felismerve továbbá, hogy a vállalkozások felelősséggel bírnak az emberi jogok, többek között a gyermek jogainak tiszteletben tartása területén, a Miniszteri Bizottság által a tagállamokhoz intézett, az emberi jogokról és a vállalkozásokról szóló, CM/Rec(2016)3. számú ajánlásban, az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának a vállalkozói szektor gyermek jogaira gyakorolt hatásával kapcsolatos állami kötelezettségekről szóló, 16. számú átfogó kommentárban (2013), az ENSZ üzleti és emberi jogokra vonatkozó irányadó alapelveiben (2011), az Európa Tanács bűnüldözési szervek és internetszolgáltatók kiberbűnözéssel szembeni együttműködésére vonatkozó iránymutatásaiban (2008), az internetszolgáltatókra vonatkozó emberi jogi iránymutatásokban (Európa Tanács és EuroISPA) (2008) és az online játékszolgáltatókra vonatkozó emberi jogi iránymutatásokban (Európa Tanács és ISFE) (2008), valamint az UNICEF, az ENSZ Globális Megállapodása és a „Save the Children” NGO által készített gyermekjogi és vállalkozási elvekben (2012) megerősített módon;

Tudatában annak, hogy ezen a területen a szakpolitikák kialakításakor ötvözni kell az állami és a magán, illetve a törvényi és az önkéntes intézkedéseket, hogy valamennyi érintett állami és magán érdekelt fél felelőssége közös a gyermek digitális környezetben meglévő jogainak biztosítása terén, továbbá hogy össze kell hangolni fellépéseiket;

Figyelembe véve az Európa Tanács tagállamaiban megkérdezett gyermekek nézeteit és véleményét;

Felismerve annak szükségességét, hogy iránymutatást kell kidolgozni annak érdekében, hogy segítséget lehessen nyújtani az államok és más érdekelt felek számára a gyermek digitális környezetben meglévő jogainak tiszteletben tartását, védelmét és érvényesítését célzó átfogó stratégiai megközelítés elfogadására irányuló erőfeszítéseik során, amelyek a Gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény és az Európa Tanács által létrehozott normákon alapulnak, és amelyeket a gyermekek érdemi részvétele tesz hitelessé,

Ajánlja, hogy a tagállamok kormányai:

1. vizsgálják felül jogszabályaikat, stratégiáikat és gyakorlatukat annak érdekében, hogy ezek megfeleljenek az ezen ajánlás függelékében meghatározott ajánlásoknak, elveknek és további iránymutatásnak, minden fontos területen mozdítsák elő ezek végrehajtását, és rendszeres

időközönként értékeljék a meghozott intézkedések eredményességét, az érdekelt felek részvétele mellett;

2. gondoskodjanak arról, hogy ezt az ajánlást a függelékben foglalt iránymutatásokkal együtt lefordítsák és a lehető legszélesebb körben, gyermekbarát módon és a hozzáférhető kommunikációs eszközök, módok és formátumok útján terjesszék az illetékes hatóságok és érdekelt felek körében, ideértve a parlamenteket, a szakosodott állami szerveket és civil társadalmi szervezeteket, valamint a gyermekeket;

3. írják elő a vállalkozások számára, hogy tegyenek eleget a gyermek digitális környezetben meglévő jogainak tiszteletben tartására vonatkozó felelősségüknek, és hozzanak végrehajtási intézkedéseket, továbbá ösztönözzék ezeket az érintett állami felekkel, civil társadalmi szervezetekkel és a gyermekekkel való együttműködésre, figyelembe véve a releváns nemzetközi és európai normákat és iránymutatásokat;

4. működjenek együtt az Európa Tanáccsal azáltal, hogy olyan stratégiákat és programokat hoznak létre, hajtanak végre és követnek nyomon, amelyek tiszteletben tartják, megvédik és érvényesítik a gyermek digitális környezetben meglévő jogait, továbbá rendszeresen osszák meg egymással az ezen ajánlás végrehajtásával kapcsolatos egyes stratégiákat, cselekvési terveket, jogszabályokat és bevált gyakorlatokat;

5. legalább ötévenként, adott esetben pedig gyakrabban vizsgálják felül ezen ajánlás és a függelékben található iránymutatások végrehajtását a Miniszteri Bizottság keretében, az érdekelt felek részvételével.

Függelék a CM/Rec(2018)7. számú ajánláshoz

Iránymutatások a gyermek jogainak a digitális környezetben való tiszteletben tartásáról, védelméről és érvényesítéséről

1. Cél és hatály

A tagállamok számára a kötelező erejű nemzetközi és európai jogi eszközök és normák kötelezettségeket írnak elő, illetve teljesítménymutatókat határoznak meg a gyermek jogainak a digitális környezetben való tiszteletben tartására, védelmére és érvényesítésére vonatkozóan. Egyéni jogosultként minden gyermek képes kell, hogy legyen emberi jogainak és alapvető szabadságainak gyakorlására úgy online, mint offline.

Ezen iránymutatások célja az, hogy segítséget nyújtson az érintett érdekelt felek számára a nemzetközi és európai emberi jogi egyezményekben és normákban foglalt jogok végrehajtása során, az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatának fényében. Az iránymutatások konkrét célkitűzései az alábbiak:

a. iránymutatást adni az államok számára a gyermek digitális környezetben meglévő valamennyi joga érvényesítésének előmozdítását célzó jogszabályok, stratégiák és egyéb intézkedések kidolgozása során, továbbá foglalkozni annak minden lehetséges módjával, ahogy a digitális környezet a gyermekek jólétét és az emberi jogok érvényesítését érintheti;

- b. egy átfogó stratégiai és koordinált megközelítés államok által történő kidolgozásának, végrehajtásának és nyomon követésének előmozdítása, az ezen iránymutatásokban foglalt elveket tükrözve;
- c. annak biztosítása, hogy az államok előírják a vállalkozások és más érintett érdekelt felek számára, hogy tegyenek eleget a gyermek jogainak a digitális környezetben való tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségeiknek, és ösztönözzék őket a szóban forgó jogok támogatására és előmozdítására;
- d. gondoskodjanak a nemzeti és nemzetközi szintű összehangolt cselekvésről és együttműködésről a gyermek jogainak a digitális környezetben való tiszteletben tartása, védelme és érvényesítése érdekében.

A jelen szöveg alkalmazásában:

- „gyermek”: minden 18 év alatti személy;
- „digitális környezet”: valamennyi információs és kommunikációs technológia (IKT), ideértve az internetet, a mobil- és a kapcsolódó technológiákat és eszközöket, valamint a digitális hálózatokat, adatbázisokat, tartalmat és szolgáltatásokat.

2. Alapvető elvek és jogok

Az alább meghatározott elveket és jogokat úgy kell értelmezni, hogy azok ezen iránymutatások valamennyi szakaszára alkalmazandók.

2. 1. A gyermek mindenképp felett álló érdeke

1. A gyermekekkel kapcsolatosan a digitális környezetben végzett valamennyi tevékenység során a gyermek mindenképp felett álló érdeke kell, hogy a legfontosabb szempont legyen. A gyermek mindenképp felett álló érdekének meghatározásakor az államok teljes mértékben arra törekednek, hogy egyensúlyt teremtsenek a gyermek joga és más jogok védelme – konkrétan a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog, továbbá a részvételi jogok – között, lehetőség szerint pedig összeegyeztessék ezeket.

2. 2. A gyermek fejlődő képességei

2. A gyermek képességei születésétől 18 éves koráig fokozatosan fejlődnek. Ráadásul az egyes gyermekek eltérő életkorban jutnak el különféle érettségi szintekre. Az államoknak és más érintett érdekelt feleknek fel kell ismerniük a gyermekek – többek között a fogyatékos vagy a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek – fejlődő képességeit, és gondoskodniuk kell olyan stratégiák és gyakorlatok elfogadásáról, amelyek a digitális környezet vonatkozásában a gyermekek szükségleteire reagálnak. Ez azt is jelenti például, hogy a serdülők jogainak érvényesítése céljából elfogadott stratégiák jelentős mértékben különbözhetnek a fiatalabb gyermekek számára elfogadottaktól.

2. 3. A megkülönböztetésmentességhez való jog

3. A gyermek jogai valamennyi gyermekre alkalmazandók, bármiféle alapon történő megkülönböztetéstől mentesen. Minden jogot mindenfajta megkülönböztetés nélkül kell biztosítani, tekintet nélkül a gyermek életkorára és a gyermek vagy szülei, vagy törvényes képviselői fájára,

bőrszínére, nemére, nyelvére, vallására, politikai vagy más meggyőződésére, nemzeti, etnikai vagy társadalmi származására, vagyonára, fogyatékoságára, születési¹ vagy más jogállására.

4. Bár minden egyes gyermek digitális környezetben meglévő jogainak tiszteletben tartására, védelmére és érvényesítésére törekedni kell, a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek esetében célzott intézkedésekre van szükség, és ez azon a felismerésen alapul, hogy a digitális környezet egyrészt fokozhatja a gyermekek kiszolgáltatottságát, másrészt pedig lehetőségeket, védelmet és támogatást is nyújthat számukra.

2. 4. A meghallgatáshoz való jog

5. A gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy a rájuk vonatkozó valamennyi kérdésben szabadon véleményt nyilvánítsanak, és véleményüknek megfelelő súlyt kell kapnia életkoruknak és érettségüknek megfelelően.

6. Az államok és más érintett érdekelt felek információkat kell, hogy adjanak a gyermekek számára jogaikról, többek között részvételi jogaikról, olyan módon, amelyet megértenek, és amely megfelel érettségüknek és körülményeiknek. Több lehetőséget kell a gyermekek számára kínálni arra, hogy IKT-eszközökkel is véleményt nyilvánítsanak a személyes részvétel mellett. A gyermekeket tájékoztatni kell a megfelelő támogatást nyújtó mechanizmusokról és szolgáltatásokról, valamint jogaik megsértése esetén a panasztételi, jogorvoslati vagy kártérítési eljárásokról. A szóban forgó információkat a szülők vagy gondviselők rendelkezésére kell bocsátani, hogy támogathassák a gyermekeket jogaik gyakorlásában.

7. Ráadásul az államok és más érintett érdekelt felek aktívan be kell, hogy vonják a gyermekeket olyan jogszabályok, stratégiák, mechanizmusok, gyakorlatok, technológiák és erőforrások kidolgozásába, végrehajtásába és értékelésébe, amelyek célja a gyermek jogainak tiszteletben tartása, védelme és érvényesítése a digitális környezetben.

2. 5. A más érdekelt felek bevonására vonatkozó kötelezettség

8. Az alkalmazandó nemzetközi normákkal összhangban elsődlegesen az államok kötelesek valamennyi gyermek jogainak tiszteletben tartására, védelmére és érvényesítésére saját joghatóságukon belül, és valamennyi érintett érdekelt felet – különösen az oktatási és gyermekvédelmi- és gondozási rendszereket, állami intézményeket és vállalkozásokat, civil társadalmi érdekelt feleket, továbbá magukat a gyermekeket és szüleiket, törvényes gyámjukat vagy a gyermek gondját viselő bármely egyéb személyt – be kell vonniuk a szóban forgó kötelezettségek eredményes végrehajtása érdekében.

9. Az egyes államoknak a digitális környezet tekintetében alkalmazniuk kell az annak előírásához szükséges intézkedéseket, hogy a vállalkozások eleget tegyenek a gyermek jogainak tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségüknek az állam joghatóságán belüli valamennyi tevékenységük, adott esetben pedig – ha az állam joghatóságán belül rendelkeznek székhellyel – a külföldi tevékenységeik során. Továbbá az államoknak egyéb releváns eszközökkel ösztönözniük és támogatniuk kell a vállalkozásokat a gyermek jogainak megismerése és tiszteletben tartása során.

3. Működési elvek és intézkedések a gyermek jogainak a digitális környezetben való tiszteletben tartása, védelme és érvényesítése területén

---

¹ A Gyermek jogairól szóló ENSZ-Egyezmény, 2. cikk. 1.

3. 1. Hozzáférés a digitális környezethez

10. A digitális környezethez való hozzáférés és ennek felhasználása fontos a gyermekek jogainak és az alapvető szabadságoknak az érvényesítése, integrációjuk, oktatásuk, részvételük, továbbá a családi és társadalmi kapcsolatok szempontjából. Amennyiben a gyermekek nem rendelkeznek hozzáféréssel a digitális környezethez, vagy ha ez a hozzáférés a gyenge összeköttetés miatt korlátozott, akkor sérülhetnek az emberi jogaik teljeskörű érvényesítésével kapcsolatos képességeik.

11. Az államoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy valamennyi gyermek megfelelő, megfizethető és biztonságos hozzáféréssel rendelkezzen a kifejezetten gyermekeknek szánt eszközökhöz, összeköttetéshez, szolgáltatásokhoz és tartalomhoz. Az államoknak – a megvalósíthatóság keretein belül – intézkedniük kell arról, hogy kijelölt nyilvános helyeken ingyenes hozzáférés álljon rendelkezésre a digitális környezethez.

12. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy a digitális környezethez való hozzáférést rendelkezésre bocsátják a gyermekeknek szánt oktatási és más gondozási környezetekben. Konkrét intézkedéseket kell tenniük a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek, különösen az alternatív gondozásban élő gyermekek, a szabadságuktól megfosztott gyermekek vagy a szabadságuktól megfosztott szülők gyermekei, a nemzetközi migrációval érintett gyermekek, az utcára került gyermekek és a vidéki közösségekben élő gyermekek tekintetében. Az államoknak arra kell kötelezniük az online szolgáltatókat, hogy szolgáltatásaik hozzáférhetőek legyenek a fogyatékossgal élő gyermekek számára.

13. Az eszközökkel, szolgáltatásokkal és tartalommal való összeköttetést és az ezekhez való hozzáférést megfelelő oktatási és írástudással kapcsolatos intézkedéseknek kell kísérnie, ideértve azokat is, amelyek olyan nemi sztereotípiákkal vagy társadalmi normákkal foglalkoznak, amelyek korlátozhatják a gyermekek technológiához való hozzáférését és technológiahasználatát.

14. Az államoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az internethez kapcsolódni képes eszközök használatával kapcsolatos, vagy az online szolgáltatások vagy tartalom biztosítására alkalmazandó feltételek hozzáférhetőek, tisztességesek, átláthatóak, érthetőek legyenek, rendelkezésre álljanak a gyermek nyelvén, és azokat adott esetben egyértelmű, gyermekbarát és életkornak megfelelő nyelvezettel szövegezzék.

15. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy a magas színvonalú információs és oktatási digitális tartalmak és szolgáltatások több forrásból is a gyermekek rendelkezésére álljanak. A gyermekek jogait figyelembe kell venni a kapcsolódó – például az oktatási eszközökkel kapcsolatos – közbeszerzési eljárásokban, hogy a digitális szolgáltatásokhoz és tartalomhoz való hozzáférést és ezek használatát ne korlátozzák indokolatlanul kereskedelmi érdekek vagy szűrők.

3. 2. A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog

16. A digitális környezetben komoly lehetőségek rejlenek a gyermekek véleménynyilvánítás szabadságához való jogának érvényesítését illetően, ideértve bármiféle információ és elképzelés keresését, fogadását és megosztását. Az államoknak intézkedéseket kell hozniuk annak garantálása érdekében, hogy a gyermekeknek joga legyen nézeteket, véleményeket vagy elképzeléseket alkotni és kinyilvánítani a számukra fontos dolgokról, az általuk megválasztott eszköz útján, tekintet nélkül arra, hogy nézeteiket és véleményüket az állam vagy más érdekelt felek kedvezően fogadják-e.

17. Az államnak – különösen oktatási programok útján – tájékoztatnia kell a gyermekeket, akik a digitális környezetben információkat hoznak létre és terjesztenek, arról, hogyan gyakorolhatják a digitális környezetben a véleménynyilvánítás szabadságához való jogukat, tiszteletben tartva ugyanakkor mások, többek között más gyermekek jogait és méltóságát. Az ilyen programoknak konkrétan foglalkozniuk kell olyan kérdésekkel, mint a véleménynyilvánítás szabadsága és ennek jogszerű korlátozásai, például a szellemi tulajdonjogok tiszteletben tartása vagy a gyűlöletre és erőszakra való uszítás tilalma érdekében.

18. Az államoknak kezdeményezniük és ösztönözniük kell különféle olyan magas színvonalú online tartalmak és szolgáltatások nyújtását, amelyek a gyermekek számára társadalmi és kulturális előnyt jelentenek, maradéktalan fejlődésük és társadalmi részvételük támogatása céljából. Ennek ki kell terjednie a lehető legtöbb, konkrétan a gyermekeknek szánt, magas színvonalú tartalomra, amelyet a gyermekek könnyen megtalálhatnak és megérthetnek, amely rendelkezésre áll az általuk használt nyelven, és amelyet életkorukhoz és érettségükhöz szabtak. Ebben az összefüggésben különösen fontosak a gyermek – többek között a digitális környezetben meglévő – jogairól szóló információk, a hírek, az egészségre, a szexualitásra vonatkozó információk, a számukra előnyös egyéb forrásokkal együtt. Az államoknak konkrétan gondoskodniuk kell arról, hogy a gyermekek képesek legyenek a számukra várhatóan előnyös közszolgálati média és magas színvonalú tartalom megtalálására és megismerésére.

19. Amennyiben az államok rendelkeznek a médiáról, ezek be kell, hogy vonják a gyermekeket a kommunikáció aktív formáiba, ösztönözve a felhasználók által létrehozott tartalom rendelkezésre bocsátását és más részvételi rendszerek kialakítását. Figyelmet kell fordítani a gyermekek online médiához való hozzáféréseire, az ezekben való jelenlétükre és ábrázolásukra.

20. A gyermekek véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való, digitális környezetben fennálló jogának bármilyen korlátozása meg kell, hogy feleljen a nemzetközi és az európai emberi jogi egyezményeknek és normáknak. Az államoknak intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy a gyermekek fejlődő képességeiknek megfelelő módon tájékoztatásban részesüljenek a hatályos korlátozásokról – például a tartalomszűrésről –, valamint iránymutatást kapjanak a megfelelő jogorvoslatról, többek között arról, hogy hogyan és kinek tegyenek panaszt, jelentsenek be visszaélést vagy hogyan és kitől kérjenek segítséget és tanácsot. Adott esetben a szülőket vagy gondviselőket szintén tájékoztatni kell ezekről a korlátozásokról és a megfelelő jogorvoslatokról.

3. 3. Részvétel, a játékhoz való jog, valamint a gyülekezéshez és az egyesüléshez való jog

21. A digitális környezet sajátos lehetőségeket biztosít a gyermek részvételhez, játékhoz, valamint békés gyülekezéshez és egyesüléshez való – többek között online kommunikáció, szerencsejáték, hálózatépítés és szórakoztatás útján megvalósuló – jogait illetően. Az államoknak együtt kell működniük egyéb érdekelt felekkel, hogy biztosítsák a gyermekek olyan tevékenységekhez való hozzáférést, amelyek előmozdíthatják online és offline részvételüket, integrációjukat, digitális polgárságukat és ellenálló képességüket.

22. Az államok – elismerve a gyermekek életkoruknak megfelelő játékban és szabadidős tevékenységekben való részvételhez való jogát, számos ösztönzőt, beruházási lehetőséget, normát és technikai iránymutatást kell, hogy biztosítsanak a társadalmi, polgári, művészi, kulturális, oktatási és szabadidős szempontból valamennyi gyermek javára való digitális tartalom és szolgáltatások előállítását és terjesztését illetően. Ennek részei olyan interaktív és játékalapú eszközök, amelyek többek között

kreativitást, csapatmunkát és problémamegoldást, valamint egyéb készségeket stimulálnak, a gyermekek fejlődő képességeinek megfelelően és különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek szükségleteire. Amennyiben a gyermekek részt vesznek a szóban forgó eszközök létrehozásában vagy előállításában, intézkedni kell a gyermek szellemi tulajdonjogainak védelméről.

23. Az államoknak olyan információkat kell adniuk a gyermekek számára a jogaikról – különösen részvételi jogaikról –, amelyek megfelelnek életkoruknak és érettségüknek, többek között nem írásbeli formában, valamint közösségi hálózatokon és egyéb médiumokban való kapcsolattartás útján. Az államoknak tájékoztatniuk kell a gyermekeket a rendelkezésre álló lehetőségekről, illetve arról is, hogy hol kaphatnak támogatást a szóban forgó lehetőségek kiaknázásához.

24. Az államoknak intézkedéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy a gyermekek képesek legyenek ténylegesen részt venni a helyi, nemzeti és globális nyilvános szakpolitikai és politikai vitákban, valamint támogatniuk kell olyan online polgári és társadalmi platformok kidolgozását, amelyek elősegítik részvételüket és a gyülekezéshez és az egyesüléshez való joguk érvényesítését, megerősítve a demokratikus polgárságra és a politikai tudatosságra való képességüket. Az államoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy a gyermekek digitális környezetben való részvételét érdemi módon valósítják meg, a gyermekek részvételére vonatkozóan meglévő bevált gyakorlatra és az értékelés céljából rendelkezésre álló eszközökre alapozva.

25. Az államoknak olyan intézkedéseket kell hozniuk, amelyekkel megvédhetők a békés gyülekezéshez és egyesüléshez való jogukat gyakorló gyermekek a digitális környezetben a közvetlenül az állami hatóságok által végrehajtott vagy a magánszektorbeli szervekkel együttműködésben megvalósuló nyomon követéssel és felügyelettel szemben. Amennyiben a szóban forgó intézkedések érintik a gyermekek jogainak általuk történő gyakorlását, akkor ezekre a nemzetközi és az európai emberi jogi egyezményekkel és normákkal összhangban a visszaéléssel szembeni feltételek és védintézkedések kell, hogy vonatkozzanak. Ezeket konkrétan olyan jogszabály kell, hogy előírja, amely hozzáférhető, pontos, egyértelmű és kiszámítható, jogszerű célt követ, szükséges egy demokratikus társadalomban, a követendő jogszerű céllal arányos, és biztosítja az eredményes jogorvoslatot.

3. 4. A magánélet védelme és adatvédelem

26. A gyermekeknek joguk van a digitális környezetben a magánülethez és a családi élethez, ami magában foglalja személyes adataik védelmét, továbbá levelezésük és magán kommunikációjuk védelmének tiszteletben tartását.

27. Az államoknak tiszteletben kell tartaniuk, meg kell védeniük és érvényesíteniük kell a gyermeknek a magánélet védelméhez és az adatvédelemhez fűződő jogait. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy az érintett érdekelt felek, konkrétan a személyes adatokat feldolgozó felek, valamint a gyermek kortársai, szülei vagy gondviselői és oktatói megismerjék és tiszteletben tartsák a gyermek magánélet védelméhez és adatvédelemhez fűződő jogát.

28. Az államoknak és más érdekelt feleknek biztosítaniuk kell, hogy a gyermekek megismerjék a magánélet védelméhez és az adatvédelemhez fűződő joguk gyakorlásának módját, figyelembe véve életkorukat és érettségüket, adott esetben pedig szülei, törvényes képviselőik, gyámjaik vagy a gyermekért törvényesen felelős más személyek irányítása és iránymutatása mellett, a gyermek fejlődő képességeivel összhangban lévő módon.

29. Az államoknak – felismerve, hogy a személyes adatokat fel lehet dolgozni a gyermek érdekében – intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy a gyermekek személyes adatait tisztességes, jogszerű, pontos és biztonságos módon, meghatározott céllal dolgozzák fel, a gyermekek és/vagy szülei, törvényes képviselőjük vagy gondviselőjük szabad, kifejezett, tájékoztatáson alapuló és egyértelmű hozzájárulása mellett, vagy pedig a jogszabályban meghatározott egyéb jogszerű alappal összhangban. Tiszteletben kell tartani az adatmennyiség minimalizálásának elvét, vagyis a személyes adatok feldolgozásának megfelelőnek, relevánsnak és a feldolgozás céljához viszonyítva nem túlzottnak kell lennie.

30. Amennyiben az államok intézkedéseket hoznak annak az életkornak a meghatározására vonatkozóan, amikor a gyermekek feltehetően képesek a személyes adatok feldolgozásához való hozzájárulás megadására, figyelembe kell venni jogaikat, nézeteiket, mindenek felett álló érdekeiket és fejlődő képességeiket. Ezt nyomon kell követni és értékelni kell, ugyanakkor pedig figyelembe kell venni, hogy a gyermek ténylegesen meg kell, hogy ismerje az adatgyűjtési gyakorlatokat és műszaki fejleményeket. Amíg a gyermekek az említett életkor alatt vannak, és szülői hozzájárulásra van szükség, az államoknak elő kell írniuk, hogy észszerű erőfeszítéseket kell tenni annak ellenőrzése céljából, hogy a szülő vagy a gyermek törvényes képviselője megadja-e a hozzájárulást.

31. Az államoknak biztosítaniuk kell a tervezett adatfeldolgozás által a gyermek jogaira kifejtett várható hatás értékelését, továbbá az adatfeldolgozás olyan módon történő megtervezését, hogy megakadályozzák vagy minimalizálják a szóban forgó jogok sérelmének kockázatát.

32. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy az érzékenyek tekintett, speciális adatkategóriák – vagyis genetikai adatok, egy gyermeket egyedi módon azonosító biometrikus adatok, bűnösséget megállapító ítélettel kapcsolatos személyes adatok, valamint faji vagy etnikai származást, politikai véleményt, vallási vagy más meggyőződést, mentális vagy testi egészséget vagy szexuális életet azonosító személyes adatok – feldolgozását mindenkor csak olyan esetben engedélyezik, amikor a törvény megfelelő védintézkedésekről rendelkezik.

33. Az államok gondoskodnak arról, hogy a gyermekek számára rendelkezésre bocsássák a magánélet védelmét célzó eszközökkel, beállításokkal és jogorvoslatokkal kapcsolatos, könnyen hozzáférhető, érdemi, gyermekbarát és életkornak megfelelő információkat. A gyermekeket és/vagy szüleiket, vagy gondviselőiket törvényes adatkezelőnek tájékoztatnia kell arról, hogyan dolgozzák fel személyes adataikat. Ezek között szerepelnie kell például az adatok gyűjtésének, tárolásának, felhasználásának és közzétételének módjára, az adataikhoz való hozzáféréshez, az adataik helyesbítéséhez vagy törléséhez, vagy pedig azok feldolgozásához fűződő jogokra és arra vonatkozó információknak, hogy miként gyakorolhatják jogaikat.

34. Az államoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a gyermekeknek és/vagy szüleiknek, gondviselőiknek joga legyen visszavonni a személyes adataik feldolgozásához való hozzájárulást, hogy hozzáféréssel rendelkezzenek személyes adataikhoz, valamint hogy azokat helyesbíthessék vagy törölhessék, különösen akkor, ha az adatfeldolgozás jogellenes, vagy ha sérti méltóságukat, biztonságukat vagy magánéletük védelmét.

35. Az államoknak a gyermekek személyes adatai feldolgozásának vonatkozásában végre kell hajtaniuk az alapértelmezett adatvédelmi beállításokat és a beépített adatvédelmi intézkedéseket, vagy elő kell írniuk az érintett érdekelt felek számára ezek végrehajtását, a gyermek mindenek felett álló érdekét

szem előtt tartva. A szóban forgó intézkedésekkel a magánélet védelméhez és az adatvédelemhez való jogot biztosító, erőteljes védintézkedéseket kell beépíteni az eszközökbe és a szolgáltatásokba.

36. Az összekapcsolt vagy intelligens – többek között a játékokba és ruházatba beépített – eszközök tekintetében az államoknak különös figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy az adatvédelmi elveket, szabályokat és jogokat akkor is tiszteletben tartják, ha a szóban forgó termékeket elsősorban gyermekeknek szánják, ha ezeket valószínűleg gyermekek rendszeresen használják, vagy ha fizikai közelségükben gyermekek vannak.

37. Törvény által tiltani kell a gyermekekre vonatkozó profilalkotást, vagyis a személyes adatok olyan automatikus feldolgozásának bármely formáját, amely egy „profil” adott gyermekre történő alkalmazásával jár, különösen, ha ennek célja a gyermekre vonatkozó döntések meghozatala, vagy pedig személyes preferenciáinak, viselkedésének és attitűdjeinek elemzése vagy előre jelzése. Az államok kivételes körülmények fennállása esetén megszüntethetik ezt a korlátozást, ha ez a gyermek mindenek felett álló érdeke, vagy pedig kényszerítő közérdek esetén, amennyiben a törvény megfelelő védintézkedésekről rendelkezik.

38. A gyermekek magánéletét a digitális környezetben sem önkényes, sem jogellenes módon nem lehet megsérteni. Az olyan intézkedéseket, amelyek korlátozzák a gyermekek magánélet védelméhez való jogát, a törvénnyel összhangban kell végrehajtani, ezeknek jogszerű célra kell irányulniuk, továbbá egy demokratikus társadalomban szükségesnek és a követendő jogszerű céllal arányosnak kell lenniük. Konkrétan a felügyeleti vagy adatszerező intézkedések meg kell, hogy feleljenek ezeknek a feltételeknek, és ezeket eredményes, független és pártatlan módon ellenőrizni kell.

39. Az államok sem törvény által, sem a gyakorlatban nem tilthatják meg a gyermekeknek az anonimitást, a pszeudonimitást vagy titkosítási technológiák felhasználását.

3. 5. Az oktatáshoz való jog

40. Az államoknak aktívan be kell ruházniuk a digitális környezet által a gyermekek oktatáshoz való jogának megvalósítására kínált lehetőségekbe, és ezeket elő kell mozdítaniuk. Az oktatás célja a gyermek személyiségének, tehetségének, valamint mentális és fizikai képességeinek a lehető legteljesebb mértékben történő fejlesztése, továbbá a gyermek felkészítése a szabad társadalomban való felelős életre. E célt támogatva fontos, hogy a digitális környezetre vonatkozó ismeretek és erőforrások minden gyermek rendelkezésére álljanak inkluzív módon, a gyermekek fejlődő képességeit és a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek konkrét körülményeit is figyelembe véve.

Digitális írástudás

41. Az államoknak elő kell mozdítaniuk a digitális írástudás – többek között a média- és információs írástudás – fejlődését és a digitális polgárságra vonatkozó oktatást, hogy a gyermekek bölcsen tudjanak részt venni a digitális környezetben, és ellenálló képességgel rendelkezzenek ahhoz, hogy megküzdhessenek a kapcsolódó kockázatokkal. A digitális írástudásra vonatkozó oktatást a legkorábbi évektől kezdve szerepeltetni kell az alapvető tantervben, figyelembe véve a gyermekek fejlődő képességeit.

42. A gyermek különféle jogait támogatva a digitális írástudásra vonatkozó oktatásnak ki kell térnie azokra a műszaki vagy funkcionális kompetenciákra, amelyek segítségével számtalan online eszköz és

erőforrás használható, a tartalomalkotáshoz szükséges képességekre és a digitális környezet lehetőségeinek és kockázatainak kritikus megértésére.

43. A digitális írástudást hatékony módon elő kell mozdítani minden olyan környezetben, amelyben a gyermekek internetet használnak, különösen a gyermekekkel és a gyermekekért működő iskolákban és szervezeteknél. Az államoknak emellett elő kell mozdítaniuk és támogatniuk kell a szülők vagy gondviselők digitális írástudását az állam által a szülők elérése céljából létrehozott mechanizmusok, mint a gyermekek és családjaik biztonságosabb és fenntartható digitális környezete létrehozásának alapvető eszközei útján.

44. Az államoknak – felismerve az olyan oktatási stratégiák potenciális előnyeit, amelyek a formális és a nem formális, többek között otthoni tanulás összekapcsolásához digitális hálózatokat használnak – biztosítaniuk kell, hogy ez nem jelent hátrányt olyan gyermekek számára, akik otthon nem rendelkeznek erőforrásokkal vagy bentlakásos intézményben élnek.

45. Az államoknak és más érintett érdekelt feleknek konkrét erőfeszítéseket kell tenniük az oktatási és a kulturális rendszer keretében, hogy támogassák és előmozdítsák olyan gyermekek digitális írástudását, akik társadalomföldrajzi vagy társadalmi-gazdasági okokból, alkalmanként pedig lakóhelyük miatt a digitális technológiához csak korlátozott mértékben vagy egyáltalán nem férnek hozzá, illetve azon gyermekekét, akik rendelkeznek bár hozzáféréssel, ám nem használják a digitális technológiát, továbbá akiknek kiszolgáltatott helyzetük – például fogyatékoságuk – miatt nincsenek meg a képességeik a digitális technológia használatára vagy azt nem használják ki eléggé.

46. Az államoknak továbbá törekedniük kell az információs és kommunikációs technológiák lányok által történő használatának bővítésére, valamint minden gyermek egyenlő lehetőségeinek és eredményeinek előmozdítására.

Oktatási programok és erőforrások

47. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy elegendő magas színvonalú oktatási erőforrás, fizikai eszköz és infrastruktúra álljon rendelkezésre a gyermekek digitális környezetben végzett tevékenységeinek segítéséhez és formális, nem formális és informális oktatásuk támogatásához. Ezeket más érintett érdekelt felekkel együttműködésben kell kidolgozni és terjeszteni. A szóban forgó rendelkezést a jelenlegi bevált gyakorlatnak és az államok és más érdekelt felek által a digitális környezettel kapcsolatos magas szintű oktatási normák megőrzése érdekében tett szükséges intézkedéseknek megfelelően értékelni kell.

48. Az államoknak a gyermekek, a szülők vagy gondviselők, valamint a gyermekekkel dolgozó oktatók és önkéntesek számára – a gyermekek bevonása mellett – oktatási és ismeretterjesztő kezdeményezéseket és programokat, továbbá felhasználói eszközöket kell kidolgozniuk és megerősíteniük. A szóban forgó programoknak részei a megelőző intézkedésekre, a digitális környezetben a jogokra és a felelőségekre, a jogsértések azonosítására és bejelentésére, a jogorvoslatra és a rendelkezésre álló kártérítésre vonatkozó ismeretek. E programokkal konkrétan azt kell megtanítani a gyermekek számára, hogy életkoruknak és fejlődő képességeiknek megfelelően megértsék, hogy mit jelent a hozzájárulás megadása, más alapvető jogok – saját és mások jogai – tiszteletben tartása, szükség esetén a jogorvoslat kérése, valamint a digitális környezetben a jogaik védelmére és érvényesítésére rendelkezésre álló eszközök alkalmazása. Továbbá lehetővé kell tenniük a gyermekek számára, hogy megértsék és kezeljék

a potenciálisan káros tartalmat (pl. erőszak és önkárosítás, felnőtt pornográfia, gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagok, megkülönböztetés és rasszizmus, gyűlöletbeszéd) és magatartást (pl. gyermekek sérelmére, szexuális célra megvalósuló kerítés vagy elcsábítás, megfélemlítés vagy zaklatás, személyes adatok jogosulatlan feldolgozása, szellemi tulajdonjogok megsértése), valamint annak lehetséges következményeit, ahogyan a gyermekekre vonatkozó információkat vagy a gyermekek által megosztott információkat mások különféle környezetekben tovább terjeszthetik.

49. Támogatni és ösztönözni kell a formális és a nem formális oktatási és kulturális intézményeket (többek között a levéltárakat, könyvtárakat, múzeumokat, a gyermekek és fiatalok által irányított szervezeteket, valamint más tanulási intézményeket), hogy dolgozzanak ki és bocsássanak rendelkezésre különféle digitális és interaktív oktatási anyagokat, továbbá hogy működjenek együtt más intézményekkel a digitális környezettel kapcsolatos tanulási lehetőségek optimalizálása érdekében.

3. 6. A védelemhez és a biztonsághoz való jog

50. Figyelembe véve az új technológiák fejlődését, a gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy a digitális környezetben az erőszak, a kizsákmányolás és a visszaélés valamennyi formájával szemben védelemben részesüljenek. Valamennyi védelmi intézkedés kapcsán figyelembe kell venni a gyermek mindenek felett álló érdekeit és fejlődő képességeit, és ezek más jogok gyakorlását indokolatlanul nem korlátozhatják.

51. A gyermek egészséges fejlődését és jólétét a digitális környezet vonatkozásában számos aggályos lehetőség fenyegeti, többek között az alábbiak miatti sérülés kockázata:

- szexuális kizsákmányolás és visszaélés, szexuális célra megvalósuló kerítés (elcsábítás), gyermekek bűncselekmény elkövetése, szélsőséges politikai vagy vallási mozgalomban való részvétel vagy csempészés céljából történő online toborzása (kapcsolatfelvételi kockázatok);
- konkrétan a nők és a gyermekek degradáló és sztereotipizáló ábrázolása és túlszexualizálása; az erőszak és az önkárosítás, konkrétan az öngyilkosság ábrázolása és dicsőítése; kedvezőtlen, megkülönböztető vagy rasszista véleménynyilvánítás vagy ilyen magatartás indokolása; reklámozás, felnőtt tartalom (tartalmi kockázatok);
- megfélemlítés, követés és a zaklatás más formái, szexuális képek hozzájárulás nélkül történő terjesztése, kínzás, gyűlöletbeszéd, hackelés, szerencsejáték, illegális letöltés vagy a szellemi tulajdonjog egyéb megsértése, kereskedelmi kizsákmányolás (magatartási kockázatok);
- túlzott felhasználás, alvásmegvonás és fizikai károsodás (egészségügyi kockázatok).

A fenti tényezők mindegyike károsan érintheti a gyermek fizikai, érzelmi és pszichológiai jólétét.

Intézkedések a digitális környezetben a kockázatok kezelésére

52. Figyelemmel az új technológiák kialakulásának gyorsaságára, az államoknak óvintézkedéseket kell tenniük, többek között azáltal, hogy rendszeresen értékelik a gyermekek ezek miatti egészségkárosodásának kockázatait, akkor is, ha adott esetben hiányzik a szóban forgó kockázatok meglétére vagy mértékére vonatkozó tudományos és műszaki ismeretek tekintetében a bizonyosság.

53. Az államoknak ösztönzőket kell népszerűsíteniük és biztosítaniuk a vállalkozások számára a beépített biztonság, a beépített adatvédelem és az alapértelmezett adatvédelem – amelyek a gyermekeknek szánt

vagy gyermekek által használt termékek és szolgáltatások jellemzői és funkciói tekintetében vezérlő elvek kell, hogy legyenek – végrehajtására.

54. Amennyiben az államok – a gyermekeket a digitális környezetben fenyegető kockázatok enyhítése érdekében – ösztönzik a szülői ellenőrzési lehetőségek vállalkozások által történő kidolgozását, előállítását és rendszeres frissítését, gondoskodniuk kell a szóban forgó ellenőrzési lehetőségek kidolgozásáról és alkalmazásáról, figyelembe véve a gyermekek fejlődő képességeit, valamint azt, hogy ezek nem erősítik meg a megkülönböztető attitűdöket, nem sértik a gyermekek magánélet védelméhez való jogát, és – életkoruk és érettségük függvényében – nem fosztják meg a gyermekeket a tájékozódáshoz való joguktól.

Védelmi és ismeretterjesztő intézkedések

55. Konkrét intézkedéseket és stratégiákat kell elfogadni annak érdekében, hogy megóvják a csecsemőket a digitális környezetnek való túl korai kitettségtől, mivel ez csak korlátozott előnyökkel jár konkrét testi, pszichológiai, társadalmi és stimulációs szükségleteiket illetően.

56. Az államoknak hatékony életkor-ellenőrző rendszerek használatát kell előírniuk annak érdekében, hogy a gyermekeket – az adatmennyiség minimalizálásának elveivel összhangban lévő módszerekkel – megvédjék a digitális környezetben megtalálható olyan termékektől, szolgáltatásoktól és tartalomtól, amelyek adott életkorban a törvény szerint csak korlátozottan hozzáférhetőek.

57. Az államoknak intézkedéseket kell tenniük annak érdekében, hogy a gyermekeket megóvják a digitális környezetben a kereskedelmi célú kizsákmányolással szemben, többek között a reklámozás és a marketing életkornak nem megfelelő formáinak való kitettségtől is. Ennek keretében biztosítani kell, hogy a vállalkozások ne folytassanak tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat a gyermekekkel szemben, elő kell írni, hogy a gyermekekre irányuló digitális reklámozás és marketing számukra ilyenként egyértelműen felismerhető legyen, továbbá hogy elő kell írni minden érintett érdekelt fél számára, hogy korlátozzák a gyermekek személyes adatainak kereskedelmi célra történő feldolgozását.

58. Az államokat arra ösztönzik, hogy – a médiaszabadság megfelelő tiszteletben tartása mellett – működjenek együtt a médiával, továbbá az oktatási intézményekkel és más érintett érdekelt felekkel a gyermekek káros tartalomtól való megvédésére, továbbá az illegális online tevékenységekben való részvételük megakadályozására irányuló ismeretterjesztő programok kidolgozása céljából.

59. Az államoknak olyan intézkedéseket kell hozniuk, amelyek az üzleti vállalkozásokat és más érintett érdekelt feleket arra ösztönzik, hogy dolgozzanak ki és hajtsanak végre az internetes durvaság, a zaklatás és a gyűlöletre való uszítás, valamint a digitális környezetben elkövetett erőszak kezelésére irányuló stratégiákat. A szóban forgó stratégiák tartalmazzák az elfogadhatatlan magatartással kapcsolatos egyértelmű információkat, jelentéstételi mechanizmusokat és érdemi támogatást az ilyen tevékenységekkel érintett gyermekek számára.

60. Az államoknak meg kell osztaniuk egymással a digitális környezetben a kockázatok kezelésének mikéntjére vonatkozó bevált gyakorlatokat, úgy a megelőzés, mint a jogorvoslat vonatkozásában. Az államoknak nyilvános ismeretterjesztő intézkedéseket kell hozniuk a tanácsadási, jelentéstételi és panasztételi mechanizmusokkal kapcsolatosan.

A gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagokkal kapcsolatos intézkedések

61. A gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagokkal kapcsolatos stratégiaalkotásnak az áldozatokra kell összpontosítania, és a legmagasabb szintű prioritást a szóban forgó anyagokban ábrázolt gyermekek azonosítása, hollétének megállapítása, védelme és a rehabilitációs szolgáltatások nyújtása kell, hogy kapja.

62. Az államoknak folyamatosan figyelemmel kell kísérniük, hogy joghatóságukon belül biztosítanak-e tárhelyet gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagok számára, és ha igen, hogyan, továbbá kötelezniük kell a bűnüldözési hatóságokat „hash”-adatbázisok létrehozására,² a szexuális kizsákmányolásnak vagy visszaélésnek kitett gyermekek azonosítását és hollétének megállapítását, valamint az elkövetők őrizetbe vételét célzó intézkedések érdekében.

63. Az államoknak együtt kell működniük a vállalkozásokkal abból a célból, hogy segítséget – többek között adott esetben technikai támogatást és berendezéseket – nyújtsanak a bűnüldözési hatóságoknak a gyermekekkel szembeni bűncselekmények elkövetői azonosításának, valamint a büntetőeljáráshoz szükséges bizonyíték megszerzésének a támogatása érdekében.

64. Az államoknak – figyelembe véve a rendelkezésre álló technológiákat, továbbá az internetközvetítők felelőssége elvének és az általános nyomon követési kötelezettségek alóli mentességüknek a sérelme nélkül – arra kell kötelezniük a vállalkozásokat, hogy tegyenek észszerű, arányos és eredményes intézkedéseket annak biztosítására, hogy hálózataikat vagy online szolgáltatásaikat nem használják visszaélészerűen bűncselekmények céljára vagy más jogellenes célokra a gyermekek számára adott esetben kárt okozó módon, például nem állítanak elő és nem terjesztenek gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagokat vagy a gyermekekkel való online visszaélés más formáit, ezekhez nem biztosítanak hozzáférést, ezeket nem reklámozzák, és nem tárolják.

65. Az államoknak elő kell írniuk, hogy az érintett vállalkozások alkalmazzanak hash-listákat annak érdekében, hogy hálózataikat ne használják visszaélészerűen gyermekekkel való szexuális visszaélést ábrázoló képek tárolására vagy terjesztésére.

66. Az államoknak a vállalkozásokat és más érintett érdekelt feleket arra kell kötelezniük, hogy haladéktalanul tegyenek meg minden ahhoz szükséges lépést, hogy a gyermekek bármilyen szexuális kizsákmányolását és a velük való visszaélést tartalmazó anyagokkal kapcsolatos metaadatok rendelkezésre álljanak, ezeket bocsássák a bűnüldözési hatóságok rendelkezésére, az anyagokat távolítsák el, az eltávolításig pedig korlátozzák a joghatóságukon kívüli szervereken található ilyen anyagokhoz való hozzáférést.

3. 7. Jogorvoslatok

67. A tagállamoknak gondoskodniuk kell az emberi jogokról szóló Egyezmény (ETS, 5. sz.) 6. és 13. cikke, valamint más nemzetközi és európai emberi jogi okmányok szerinti kötelezettségeik eredményes végrehajtásáról, hogy érvényesíthető legyen a gyermek hatékony jogorvoslathoz való joga olyan

---

² A „hash”-ek a digitális adatállományokhoz, például a gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagoknak minősülő adatállományokhoz rendelt egyedi digitális ujjlenyomatok. A hashek lehetővé teszik nagy adatmennyiségek gyors elemzését, és ezzel elkerülhető az adott esetben gyermekekkel való szexuális visszaélést ábrázoló képek egyenként történő megvizsgálása. A hashek nem magát a képet jelentik, és nem fejthetők vissza gyermekekkel való szexuális visszaélést ábrázoló képek létrehozása céljából.

esetben, amikor emberi jogai és alapvető szabadságai a digitális környezetben sérülnek. Ez azt jelenti, hogy olyan ismert, hozzáférhető, megfizethető és gyermekbarát lehetőségeket kell rendelkezésre bocsátani, amelyek révén a gyermekek, valamint szüleik vagy törvényes képviselőik panaszt nyújthatnak be és jogorvoslatot kérhetnek. A hatékony jogorvoslat a kérdéses jogsértéstől függően vizsgálatot, magyarázatot, választ, kiigazítást, bírósági eljárást, a jogellenes tartalom haladéktalan eltávolítását, magyarázatot, helyreállítást, újbóli összeköttetést és kártérítést tartalmazhat.

68. A gyermekek számára információkat és tanácsot kell adni a belföldön rendelkezésre álló jogorvoslatokról, az életkoruknak és érettségüknek megfelelő módon, általuk megérthető és nemi és kulturális szempontból szenzitív nyelvezetet használva. Az elérhető mechanizmusoknak és folyamatoknak biztosítaniuk kell, hogy a jogorvoslatokhoz való hozzáférés gyors és gyermekbarát, továbbá megfelelő jogorvoslatot biztosít a gyermekek számára.

69. Az államoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a bíróságokhoz való hozzáférés vagy a közigazgatási jogorvoslatok és más eljárások bírósági felülvizsgálata az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásaiban (2010) foglalt elveknek megfelelően rendelkezésre áll.

70. Az államoknak továbbá adott esetben a gyermekek és/vagy szüleik vagy törvényes képviselőik számára biztosítaniuk kell a jogorvoslati lehetőségeket nyújtó nem bírósági mechanizmusok, közigazgatási vagy más olyan eszközök rendelkezésre állását, mint amilyen a gyermekekkel foglalkozó ombudsman és más nemzeti emberi jogi intézmények és adatvédelmi hatóságok. Rendszeresen felül kell vizsgálni azt, hogy a gyermek jogainak a digitális környezetben történő megsértése vagy az azokkal való visszaélés előfordulása esetén a szóban forgó mechanizmusok rendelkezésre állnak, megfelelőek és eredményesek-e.

71. Az államoknak, mint elsődlegesen felelős szervezeteknek megfelelő lépéseket kell tenniük annak érdekében, hogy megvédjék a gyermekeket a digitális környezetben a vállalkozások által elkövetett, emberi jogokkal való visszaélésekkel szemben, és gondoskodniuk kell arról, hogy a gyermekek hozzáférjenek a hatékony jogorvoslatokhoz, többek között az alábbiak útján:

- a. olyan stratégiák és intézkedések végrehajtása, amelyek a vállalkozásokat arra ösztönzik, hogy saját jogorvoslati és panasztételi mechanizmusokat hozzanak létre, az ENSZ üzleti és emberi jogokra vonatkozó irányadó alapelveiben meghatározott hatékonysági kritériumokkal összhangban, gondoskodva ugyanakkor arról, hogy ezek a mechanizmusok ne sértsék a gyermeknek az állami alapú bírósági vagy bíróságon kívüli mechanizmusokhoz való hozzáférést;
- b. a vállalkozások arra való ösztönzése, hogy az életkornak megfelelő és a gyermek nyelvén rendelkezésre álló információkat tegyenek hozzáférhetővé azt illetően, hogyan lehet panaszt benyújtani és kártérítést kérni a jogorvoslati és panasztételi mechanizmusok útján;
- c. a vállalkozások arra való kötelezése, hogy saját platformjukon vagy szolgáltatásaik keretében bocsássonak rendelkezésre könnyen hozzáférhető módszereket mindenki és különösen a gyermekek számára, hogy az utóbbiak bejelenthessék a számukra aggályos anyagokat vagy tevékenységet, továbbá hogy a kapott bejelentéseket hatékonyan és észszerű határidőn belül kezeljék.

4. Nemzeti keretek

4. 1. Jogi keret

72. A digitális környezethez kapcsolódó jogszabályokat és stratégiákat szövegezési szakaszukban értékelni kell azon hatás tekintetében, amelyet végrehajtásuk az emberi jogok és az alapvető szabadságok gyermekek által történő érvényesítésére kifejthet. Az államoknak rendszeres időközönként felül kell vizsgálniuk és szükség esetén naprakésszé kell tenniük azokat a törvényes kereteket, amelyek a digitális környezetben a gyermek jogainak teljes körű érvényesítésének támogatását célozzák.

73. Egy átfogó jogi keretnek gondoskodnia kell a digitális környezettel kapcsolatos megelőző és védő intézkedésekről; támogatási intézkedéseket kell a szülők és a gondviselők rendelkezésére bocsátania; az erőszak, a kizsákmányolás és a visszaélés minden formáját tiltania kell; eredményes jogorvoslati, helyreállítási és reintegrációs szolgáltatásokat kell tartalmaznia; a gyermekek szempontjából és nemi szempontból szenzitív tanácsadási, jelentéstételi és panasztételi mechanizmusokat kell bevezetnie; gyermekbarát konzultációs és részvételi mechanizmusokat kell tartalmaznia; továbbá elszámoltathatósági mechanizmusokat kell létrehoznia a büntetlenség elleni küzdelem céljából.

74. Az államoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a jogi keretek kiterjedjenek a digitális környezetben elkövethető jogellenes cselekmények teljes körére, és hogy ezeket adott esetben technológiasemleges módon fogalmazzák meg, hogy a később kialakuló új technológiákat figyelembe lehessen venni. A szóban forgó keretekben szerepelnie kell a bűncselekmények meghatározásának, a büntető-, polgári vagy közigazgatási jogi felelősségre vonhatóságnak, a természetes és jogi személyekre vonatkozó szankcióknak, valamint a gyermekek számára nyújtandó szolgáltatásoknak. Megfelelően figyelembe kell venni az érintett jogi okmányokat, például az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális zaklatás és szexuális kizsákmányolás elleni védelméről szóló Egyezményét (CETS, 201. sz.), a számítástechnikai bűnözésről szóló Egyezményt (ETS, 185. sz.) és az ENSZ-nek a Gyermekek jogairól szóló Egyezményéhez fűzött, a gyermekkereskedelemtől, gyermekprostituációról és gyermekpornográfiáról (2000), valamint a kommunikációs eljárásról (2011) szóló Fakultatív Jegyzőkönyveket, amelyek a büntetőjogi reform és a jogi keretek és szolgáltatások általánosabb reformja esetében teljesítménymutatóként szolgálhatnak, és hozzájárulhatnak egy eredményes jogalkotási keret kidolgozásához.

75. Amennyiben kortársak között kerül sor erőszakra vagy visszaélésre, az államoknak a lehető legteljesebb mértékben alkalmas és megfelelő megelőző és helyreállító megközelítést kell alkalmazniuk, megakadályozva egyúttal a gyermekek kriminalizálását.

76. Az államoknak olyan jogi kereteket kell létrehozniuk, amelyek a gyermekek személyes adatainak feldolgozására alkalmazandók, és rendszeresen értékelniük kell a szóban forgó keretek általános eredményességét. Megfelelően figyelembe kell venni a releváns nemzetközi és európai jogi okmányokat, amelyek megnevezik az adatvédelmi elveket és jogokat, például az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során tárgyú Egyezményt (ETS, 108. sz.).

77. A hatályos jogi kereteknek rendelkezniük kell arról, hogy a független adatvédelmi hatóságok hatáskörrel bírjanak a gyermekek és/vagy szüleik vagy törvényes képviselőik vagy gyámjaik által a gyermekek személyes adatainak jogellenes feldolgozása miatt benyújtott panaszok kezelésére, és olyan eredményes mechanizmusokat kell létrehozniuk, amelyek lehetővé teszik, hogy a gyermekek helyesbíthetessék vagy törölthetessék adataikat, ha ezeket a belföldi jog rendelkezéseivel ellentétesen dolgozták fel, vagy ha a gyermekek visszavonják hozzájárulásukat. Az érintett állami és magán érdekelt felek kérésre kötelesek haladéktalanul és ingyenesen eltávolítani vagy törölni a szóban forgó tartalmat.

78. Az államoknak egyértelmű és kiszámítható jogi és szabályozási környezetet kell teremteniük, amely segíti a vállalkozásokat és más érdekelt feleket abban, hogy teljesítsék a digitális környezetben a gyermek jogainak tiszteletben tartására vonatkozó felelősségüket, valamennyi tevékenységük során.

79. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy a gyermekek vagy törvényes képviselőik kártérítést kérhessenek az elkövető(k)től jogaik megsértése és a visszaélések miatt. Adott esetben fontolóra kell venni az áldozattá vált gyermekek számára kártérítést biztosító alapok, vagy terápiás, vagy más támogatás nyújtását célzó intézkedések vagy programok létrehozását.

Az országkód szerinti legfelső szintű tartomány nyilvántartójára vonatkozó konkrét előírások

80. Az államoknak az országkód szerinti legfelső szintű tartomány nyilvántartására vonatkozó szerződés vagy engedély adott szervezet számára történő odaítélésekor egyértelmű követelményeket kell meghatározniuk a gyermekek mindenek felett álló érdekének megfelelő figyelembe vétele céljából. Ilyen követelmény például az, hogy a nyilvántartó egyértelműen tiltsa olyan domainnév regisztrálását vagy használatát, amely azt hirdeti vagy sugallja, hogy a nyilvántartó hatáskörébe tartozó domainen gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyag lehet elérhető, valamint az, hogy a nyilvántartó hozzon létre olyan mechanizmusokat, amelyek biztosítják e stratégia végrehajtását, úgy a nyilvántartást végzők, mint a nyilvántartást kérelmezők részéről. Ugyanezeket a követelményeket kell alkalmazni az általános felső szintű domainek nyilvántartásakor is.

81. Amennyiben a nyilvántartást kérelmező személy egy gyermekeknek szánt vagy több gyermek által használt weboldal vagy szolgáltatás létrehozását vagy megújítását javasolja saját országkód szerinti tartományán belül, az államoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a nyilvántartó vagy más illetékes hatóság előírja a nyilvántartást kérelmezők számára a megfelelő gyermekvédelmi stratégiák létrehozását. Ez magában foglalhatja például annak előírását, hogy sem a nyilvántartást kérelmező személyt, sem az általa a szolgáltatásnyújtással vagy a szolgáltatás által generált adatok kezelésével kapcsolatban foglalkoztatott személyeket nem ítélték el gyermekek szexuális kizsákmányolása vagy a velük való szexuális visszaélés vagy más releváns bűncselekmények miatt.

4. 2. Szakpolitikai és intézményi keretek

Általános stratégiai és szakpolitikai koherencia

82. Az államoknak annak érdekében, hogy a digitális környezetben a gyermek jogainak teljes skáláját illetően fokozottabb koordinációt és szakpolitikai koherenciát lehessen megvalósítani, átfogó stratégiai nemzeti megközelítést kell alkalmazniuk, és biztosítaniuk kell, hogy a szakpolitikák és az intézkedések következetesek legyenek és egymást kölcsönösen erősítsék. Ennek része lehet egy stratégia vagy cselekvési terv elfogadása vagy a digitális környezetben a gyermek jogaira fordított konkrét figyelem konszolidált módon történő integrálása a meglévő cselekvési tervekbe, stratégiákba és szakpolitikákba.

83. Egy átfogó stratégiai nemzeti megközelítésnek meg kell határoznia azokat az illetékes hatóságokat, amelyek felelősek és hatáskörrel rendelkeznek az abban foglalt intézkedések végrehajtására, reális és időhöz kötött célokat kell tartalmaznia, azt megfelelő emberi és pénzügyi erőforrásokkal kell támogatni, és az aktuális tudományos ismeretekre, folyamatban lévő és megfelelő erőforrásokkal támogatott kutatásra és bevált gyakorlatokra kell alapulnia.

84. Az államoknak a nemzeti stratégia vagy cselekvési terv megtervezésébe, szövegezésébe, végrehajtásába és értékelésébe be kell vonniuk minden érintett érdekelt felet, például a gyermekekkel foglalkozó ombudsmanokat és más független emberi jogi intézményeket, az oktatás terén működő érdekelt feleket, az adatvédelmi hatóságokat, a vállalkozásokat és a civil társadalmat, többek között a gyermekek és az ifjúság által irányított szervezeteket. Az államoknak konkrétan gondoskodniuk kell arról, hogy – tájékoztatáson alapuló hozzájárulásuk mellett és fejlődő képességeik szerint – egyeztessenek a gyermekekkel, és lehetőségük legyen részt venni e folyamatokban. A gyermekek nézetei megfelelő súlyt kell, hogy kapjanak. A gyermekeket tájékoztatni kell arról, hogyan veszik figyelembe a nézeteiket, és hogyan befolyásolják e nézetek a döntéshozatali folyamatot. Megfelelő erőforrásokat kell rendelkezésre bocsátani a gyermekek érdemi részvételének biztosítására.

85. Minden szinten és minden érdekelt félnek módszertanokat kell kidolgoznia az eredmények mérésére és a nemzeti stratégiában vagy cselekvési tervben előírt intézkedések értékelésére. Értékelésre rendszeresen sor kell, hogy kerüljön, olyan stratégiák és intézkedések meghatározása érdekében, amelyek megfelelőek és hatékonyak a digitális környezetben a gyermek jogainak tiszteletben tartása, védelme és érvényesítése szempontjából.

86. Az államoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy széles körben terjesszék az információkat az elfogadott stratégiákról vagy cselekvési tervekről és ezek végrehajtásáról.

Ágazati szakpolitikák

87. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy a szakpolitikák és a kezdeményezések szigorú és naprakész bizonyítékokra alapuljanak a gyermekek digitális környezetben szerzett tapasztalatait illetően, hogy feltérképezhetőek legyenek a gyermekek aktuális lehetőségei és kockázatai, azonosíthatók legyenek a kialakuló tendenciák, a stratégiát és az erőforrásokat pedig a digitális környezetben a gyermekek jóllétének biztosítását szem előtt tartva, célzottan lehessen meghatározni.

88. Az államoknak olyan stratégiákat kell kidolgozniuk és végrehajtaniuk, amelyek támogatják a gyermekek számára előnyös erőforrások oktatási, kulturális és más intézményi szolgáltatóit abban, hogy a szóban forgó erőforrásokat a gyermekek, a szülők és a gondviselők rendelkezésére bocsássák a digitális környezetben.

89. Az államoknak meg kell erősíteniük a szabályozási szervek felelősségét a digitális környezetben a gyermek jogai szempontjából fontos normák és iránymutatás kidolgozása, végrehajtása és kikényszerítése területén.

90. Az államoknak intézkedéseket kell hozniuk – ideértve stratégiák, működési iránymutatások és/vagy magatartási kódexek megszövegezését – annak érdekében, hogy a joghatóságukon belüli vállalkozások számára ismeretterjesztést és támogatást biztosítsanak szerepükkel, felelősségükkel és a gyermek jogaira gyakorolt hatásukkal, továbbá az érintett érdekelt felekkel való együttműködésükkel kapcsolatosan.

91. Az államoknak a gyermekvédelem nemzeti keretén belül átfogó védelmi és biztonsági stratégiát kell kidolgozniuk, amelyen belül külön figyelmet szentelnek a digitális környezetnek, és amelynek elkészítésébe valamennyi érintett érdekelt felet, többek között a gyermekeket is bevonják. E stratégiának figyelembe kell vennie a meglévő normákat és iránymutatást, például az Európa Tanácsnak

a gyermekek erőszakkal szembeni védelmét célzó integrált nemzeti stratégiákra vonatkozó szakpolitikai iránymutatásait (2009).³

92. Az államoknak olyan stratégiákat kell végrehajtaniuk, amelyek megakadályozzák, hogy állampolgáraik hozzáférhessenek a fizikailag más joghatóságokon belül található, gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagokhoz, saját jogszabályaiknak vagy nemzetközi szinten elismert kritériumoknak megfelelően.

93. Az államoknak be kell vonniuk a vállalkozásokat és más érintett érdekelt feleket ágazati stratégiáik, konkrétan a védelem- és biztonságpolitikai keret és a kapcsolódó ismeretterjesztő intézkedések végrehajtásába.

A gyermek jogait érintő kockázatok és hatás kezelése

94. Az államoknak elő kell írniuk, hogy a vállalkozások és más érdekelt felek kellő gondossággal járjanak el annak érdekében, hogy a digitális környezetben a gyermek jogaira gyakorolt hatásukat meghatározhassák, megakadályozhassák és enyhíthessék.

95. Az államoknak arra kell kötelezniük a vállalkozásokat, hogy végezzenek rendszeresen a gyermek jogaival kapcsolatos kockázatértékelést digitális technológiáik, termékeik, szolgáltatásaik és stratégiáik vonatkozásában, továbbá igazolják, hogy észszerű és arányos intézkedéseket hoznak a szóban forgó kockázatok kezelésére és enyhítésére.

96. Az államoknak arra kell ösztönözniük a vállalkozásokat, hogy dolgozzanak ki és alkalmazzanak gyermekorientált ágazati stratégiákat, normákat és magatartási kódexeket, ezeket pedig rendszeresen vizsgálják felül és értékeljék, hogy maximalizálhatók legyenek a lehetőségek, és kezelhetők legyenek a kockázatok a digitális környezetben.

97. Az államok – felismerve, hogy a szülők, a gondviselők és mások az online szolgáltatás meghatározott szolgáltatási feltételeit irányadónak tekinthetik az adott szolgáltatás gyermekek számára való alkalmasságára vonatkozóan, a rendelkezésre álló technológiák figyelembe vételével és az internetközvetítők felelősségének sérelme nélkül – előírhatják, hogy a vállalkozások tegyenek észszerű, arányos és eredményes intézkedéseket annak biztosítására, hogy szolgáltatási feltételeiket végrehajtsák.

Intézményi szempontok, mechanizmusok és szolgáltatások

98. Az államoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az emberi és gyermekjogok garantálásáért felelős intézmények feladatkörükön belül foglalkoznak a gyermek digitális környezetben meglévő jogaival, például a digitális írástudási készségek, a gyermekek számára társadalmi, oktatási és kulturális előnyt biztosító digitális tartalom és szolgáltatások előállítására vonatkozó, magas színvonalú normák és a gyermekbarát egyeztetési és részvételi mechanizmusok előmozdítása útján.

99. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy rendelkezésre állnak a gyermekek és szüleik vagy törvényes képviselőik által a digitális környezet vonatkozásában az emberi jogok megsértése vagy az azokkal való

---

³ A Miniszteri Bizottság tagállamokhoz intézett, [CM/Rec\(2009\)10. számú](#) ajánlása a gyermekek erőszaktól való megvédésére irányuló integrált nemzeti stratégiákról, 1. függelék

visszaélés miatt benyújtott panaszok fogadásáért, kivizsgálásáért és kezeléséért felelős intézmények vagy mechanizmusok, amelyek olyan, a gyermekek szempontjából érzékeny eljárásokat alkalmaznak, amelyek mindvégig biztosítják a gyermek magánélethez való jogát, és gondoskodnak a figyelemmel kísérésről és a nyomon követésről.

100. Az illetékes hatóságoknak hozzáférhető, biztonságos, bizalmas, életkornak megfelelő és nemi szempontból érzékeny tanácsadási, jelentéstételi és panasztételi mechanizmusokat kell létrehozniuk, például állami szervek, forró vonalak, segélyvonalak és gyermekeknek szóló segélyvonalak által működtetett díjmentes csevegőalkalmazások, továbbá online platformok útján, a nemzeti gyermekvédelmi rendszer központi dimenziójaként, megfelelően kapcsolódva a gyermektámogatási szolgáltatásokhoz és a bűnüldözési hatóságokhoz, adott esetben pedig a külső érdekelt felekkel folytatott szoros együttműködés mellett. Ennek része kell, hogy legyen a biztonságos, gyermekbarát, ingyenes kapcsolattartási pontok gyermekek rendelkezésére bocsátása a digitális környezetben történt erőszak, kizsákmányolás és visszaélés illetékes hatóságoknak való bejelentése céljából. A szóban forgó mechanizmusoknak biztosítaniuk kell a gyermekek vagy szüleik vagy törvényes képviselőik titoktartáshoz és anonimitáshoz való jogát.

101. Az államoknak arra kell ösztönözniük a távközlési vállalkozásokat, hogy – ingyen hívható telefonszámok útján – tegyék díjmentessé a gyermekeknek szánt segélyvonalakra beérkező hívásokat.

102. Az államoknak gondoskodniuk kell egy olyan eredményes mechanizmus rendelkezésre állásáról, amely bárki számára lehetővé teszi, hogy anonim módon bejelentse a gyaníthatóan illegális anyagok, különösen a gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagok online létezését.

103. Az államoknak a gyermekvédelmi rendszer keretében gondoskodniuk kell a megfelelő és nemi szempontból szenzitív támogatási szolgáltatásokhoz és segítségnyújtáshoz való hozzáférésről és ennek biztosításáról olyan gyermekek számára, akik jogait és magánéletük védelmét megsértették, vagy akik a digitális környezetben erőszak, szexuális kizsákmányolás vagy visszaélés áldozataivá váltak, ideértve azokat a szolgáltatásokat is, amelyek a gyermek testi és pszichológiai felépülését és újbóli társadalmi integrációját biztosítják, továbbá megakadályozzák újbóli áldozattá válását.

104. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy a szexuális bűncselekmények elkövetőit célzó megfelelő kezelési programok álljanak a digitális környezetben a gyermekeket érintő szexuális bűncselekmények miatt elítélt személyek rendelkezésére, valamint hogy a szolgáltatások minden olyan személy rendelkezésére álljanak, akit aggaszt annak lehetősége, hogy gyermeket érintő szexuális bűncselekményt követ el, akár digitális környezetben.

Beruházás, erőforrások és képzés

105. Az államoknak a tanulás támogatása céljából hardverekbe, szoftverekbe, összeköttetésbe, megfelelő sávszélességbe és iskolai tanárképzésbe kell beruházniuk.

106. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy az alapképzés és a munkahelyi képzés olyan tájékoztatást és lehetőségeket nyújt az oktatók számára, amelyekkel támogathatják a gyermekeket a jogaik digitális környezetben való gyakorlásához szükséges készségek és írástudás elsajátításában.

107. Az államoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a stratégiák és az intézkedések biztosítsák az oktatási intézmények számára a gyermekeket érintő megelőző és védőintézkedések meghozatalához szükséges –

többek között az iskolában elérhető – erőforrásokat, képzést és támogatást a digitális média által elkövetett erőszakkal és visszaéléssel szemben, olyan módon, hogy megakadályozható legyen az eszkalálódás, a szóban forgó cselekmények által érintett és abba bevont gyermekek megfelelő támogatást kapjanak, biztosítható legyen a jogorvoslat, és kialakítható legyen az ellenálló képesség.

108. Az államoknak olyan intézkedéseket kell hozniuk, amelyekkel biztosítható, hogy a gyermekekkel – többek között digitális környezetben – végzendő munka céljából személyzetet vagy munkavállalókat alkalmazó szervek vagy munkaadók esetében átvilágítási eljárásokat hajtsanak végre, valamint hogy ezek számára iránymutatást, tanácsadást és segítséget nyújtó megfelelő rendszerek álljanak rendelkezésre, hogy megakadályozható és csökkenthető legyen annak kockázata, hogy büntetett előéletű személyeket vesznek fel vagy helyeznek bizalmi pozícióba gyermekek mellé.

109. Az államoknak megfelelő erőforrásokat kell biztosítaniuk, és alap- és továbbképzést kell nyújtaniuk a bűnüldözési hatóságok állományára, a bírói kar tagjai és a gyermekkel és a gyermekekért dolgozó szakemberek számára. A szóban forgó képzésnek bővítenie kell az említett személyeknek a gyermek digitális környezetben meglévő jogaival, a gyermekeket online fenyegető kockázatokkal, az adott esetben a gyermek online sérelem, erőszak, visszaélés és kizsákmányolás áldozatává válására utaló jelek felismerésének módjával és a reagálás gyanánt megteendő lépésekkel kapcsolatos készségeit és ismereteit.

110. Az államoknak be kell ruházniuk a – többek között a gyermekek és az ifjúság részvételére vonatkozóan a digitális környezetben meglévő gyermekjogok területén – kutatás és ismeretek fejlesztésébe. A kutatást a releváns érdekektől függetlenül kell végrehajtani, és kellően részletesnek kell lennie ahhoz, hogy megkülönböztetést lehessen tenni a gyermekek tapasztalatai között életkor, nem, társadalmi-gazdasági helyzet és más olyan tényezők alapján, amelyek miatt a gyermek kiszolgáltatottá vagy ellenállóvá válik a digitális környezetben.

4. 3. Nemzeti szintű együttműködés és koordináció

111. Az államoknak átfogó stratégiai és koordinált, több érdekelt felet bevonó megközelítést kell alkalmazniuk – a szerepeikre és funkcióikra szabott módon –, tájékoztatva és bevonva valamennyi érintett érdekelt felet, többek között a nemzeti, regionális és helyi bűnüldözési és egyéb hatóságokat, oktatási és szociális szolgáltatási szerveket, a független emberi jogi intézményeket, az adatvédelmi hatóságokat, a gyermekekért és a gyermekekkel dolgozó szakembereket, a civil társadalmat, többek között a gyermekek és az ifjúság által irányított szervezeteket, a vállalkozásokat, az ágazati szövetségeket, a kutatókat, a családokat és a gyermekeket.

112. Az államoknak ki kell jelölniük egy hatóságot vagy koordinációs mechanizmust kell létrehozniuk a digitális környezet olyan fejleményeinek értékelése céljából, amelyek érinthetik a gyermek jogait, bevonva a gyermekeket a döntéshozatali folyamatokba, továbbá biztosítva, hogy nemzeti politikáik megfelelően kezelik a szóban forgó fejleményeket.

113. Az államoknak együttműködési kereteket, eljárásokat és folyamatokat kell létrehozniuk az illetékes állami hatóságok, független hatóságok, a civil társadalom és a vállalkozások között, figyelembe véve ezek szerepeit és felelősségeit, képességeit és erőforrásait.

114. Az államoknak elő kell írniuk a platformok vagy kommunikációs szolgáltatók számára, hogy tegyenek azonnali és eredményes intézkedéseket a kortársak közötti vagy egyéb online erőszakra vagy visszaélésre vonatkozó panaszokra reagálva, valamint hogy működjenek együtt a nemzeti hatóságokkal.

115. Az államoknak el kell érniük, hogy a vállalkozások, például az internetszolgáltatók és a közösségi hálózatok szolgáltatói játsszanak aktív szerepet a törvény vagy bírósági, vagy egyéb illetékes hatóság által meghatározott illegális tartalom megakadályozása és törlése során.

116. Az államoknak arra kell ösztönözniük a civil társadalomhoz tartozó érdekelt feleket, mint a digitális környezet emberi jogi dimenziója előmozdításának legfontosabb katalizátorait, hogy aktívan kövessék nyomon, értékeljék és mozdítsák elő a gyermekek készségeire, jóllétére és a kapcsolódó információs írástudásra és képzésre irányuló kezdeményezéseket, többek között a más érdekelt felek által megtett intézkedéseket, továbbá hogy terjesszék megállapításaikat és eredményeiket.

117. Az államoknak arra kell ösztönözniük minden szakmai médiaorgánumot és konkrétan a közszolgálati médiát, hogy legyenek tudatában a gyermekek, a szülők vagy a gondviselők és az oktatók fontos információforrásként és hivatkozási alapjaként betöltött szerepüknek a gyermek digitális környezetben meglévő jogai vonatkozásában, megfelelően figyelembe véve a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságára, valamint a média szabadságára vonatkozó nemzetközi és európai normákat.

5. Nemzetközi együttműködés és koordináció

118. Az államokat arra kell ösztönözni, hogy ratifikálják és ültessék át a digitális környezetben a gyermek jogainak előmozdítása és védelme szempontjából fontos nemzetközi jogi okmányokat. Ilyen jogi okmányok többek között a következők: az ENSZ-nek a Gyermekek jogairól szóló Egyezményéhez fűzött, a gyermekkereskedelemlről, gyermekprostitúcióról és gyermekpornográfiáról (2000), valamint a kommunikációs eljárásról (2011) szóló Fakultatív Jegyzőkönyv, az Európa Tanácsnak az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során tárgyú Egyezménye (ETS, 108. sz.), a Számítástechnikai Bűnözésről szóló Egyezmény (ETS, 185. sz.) és az informatikai rendszerek révén elkövetett rasszista és idegengyűlölő cselekmények büntetendővé nyilvánításáról szóló Kiegészítő Jegyzőkönyve (ETS, 189. sz.), az Európa Tanácsnak az Emberkereskedelem Elleni Fellépéséről szóló Egyezménye (CETS, 197. sz.), valamint az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye (CETS, 201. sz.).

119. Az államoknak a releváns nemzetközi és regionális jogi okmányok és megállapodások alkalmazása útján a lehető legteljesebb mértékben együtt kell működniük egymással a gyermek digitális környezetben meglévő jogainak tiszteletben tartása, védelme és érvényesítése céljából. Konkrétan:

- a. megfelelő jogalapjuk kell, hogy legyen a segítségnyújtásra, és adott esetben szerződésekkel, megállapodásokkal vagy más mechanizmusokkal kell rendelkezniük, hogy lehetővé tegyék a más államokkal való hatékony együttműködést;
- b. gondoskodniuk kell arról, hogy illetékes hatóságaik gyorsan, konstruktívan és eredményesen használhassanak egyértelmű csatornákat vagy mechanizmusokat a tájékoztatás és más típusú segítségnyújtás iránti kérelmek eredményes továbbítására és végrehajtására;
- c. egyértelmű és hatékony folyamatokkal kell, hogy rendelkezzenek a kérelmek rangsorának megállapítása és időben történő teljesítése céljából;

d. nem tilthatják a segítségnyújtást vagy az együttműködést, illetve nem állapíthatnak meg erre vonatkozóan észszerűtlen vagy indokolatlanul korlátozó feltételeket.

120. Az államoknak támogatniuk kell a regionális és nemzetközi kapacitásépítő erőfeszítéseket a gyermek digitális környezetben meglévő jogainak tiszteletben tartását, védelmét és érvényesítését célzó szakpolitikai és műveleti intézkedések javítása érdekében, ideértve a sikeres oktatási és ismeretterjesztési eszközök egyesítését és megosztását is.

121. Az államoknak együtt kell működniük a tartalomosztályozás és a információs címkék országok közötti és érdekelt felek különféle csoportjaira egyaránt vonatkozó szabványosításának előmozdítása céljából, annak meghatározása érdekében, hogy mi helyénvaló és mi nem a gyermekek számára.

122. Az államoknak intézkedéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy bűnüldöző hatóságai kapcsolódhatnak az INTERPOL gyermekekkel való szexuális visszaélést tartalmazó anyagokkal foglalkozó adatbázisához.

123. Az államoknak aktív kapcsolatba kell lépniük az Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) nevű szervezettel – felismerve ennek az internet irányításában játszott bővebb szerepét –, hogy sürgessék olyan stratégiák eredményes végrehajtását, amelyek bővítik vagy fenntartják a gyermek jogait, különösen annak biztosításával, hogy a nyilvánvalóan gyermekkel való szexuális visszaélést vagy gyermekek elleni bármely egyéb bűncselekményt tartalmazó anyagokat hirdető vagy népszerűsítő webcímekeket azonosítják és eltávolítják, illetve ezek regisztrálását nem engedélyezik.

124. A tagállamoknak ezen iránymutatások végrehajtásának elősegítése érdekében meg kell erősíteniük a releváns kormányközi szerveken, nemzetközi hálózatokon és más nemzetközi szervezeteken belüli együttműködést.